

9. koncert

Sorø Klosterkirke

Onsdag den 26. august kl.

20.00

Programintro kl. 19.45

Program:

Petr Ebens FAUST

Varighed:

Ca. 1 time uden pause

www.billetnet.dk

Hanne Kuhlmann og Svend E. Kristensen - FAUST

PETR EBEN:

(1929-2007)

(Studentersange)

FAUST

Prolog

Mysterium

Lied des Leiermannes

Osterchöre (Påskekor)

Studentenlieder

Gretchen

Requiem

Walpurgisnacht (Valborgsnat)

Epilog

Hanne Kuhlmann, orgel

Svend E. Kristensen, performer

Petr Eben blev født d. 22. januar 1929 i Zamberk i Tjekkoslaviet. Som barn studerede han både orgel og klaver, men blev bortvist fra skolen på grund af sin fars jødiske baggrund. Han tilbragte to år i koncentrationslejr i Buchenwald, og efter krigen blev han igen i stand til at genoptage studierne. Petr Eben havde en international karriere både som underviser og som udøvende musiker, og under den urolige tid i 1980'erne var han gennem sine opførelser med til at genoplive kristendommen i sit land. Som komponist hentede han inspiration ikke blot i den gregorianske sang, men også i den jødiske musik og i de tjekkiske hymner. Han har modtaget en lang række hædersbevisninger for sit betydelige bidrag til orgelrepertoiret. Petr Eben døde d. 24. oktober 2007.

FAUST blev oprindeligt skrevet i 1976 som scenemusik til en opførelse af Goethes Faust på Burgtheater i Wien, og i 1982 omarbejdede Eben musikken for orgel. Kampen mellem det gode og det onde, som er et centralt tema i Goethes drama, udtrykker Petr Eben gennem en original brug af instrumentet – orglets mere traditionelle tyngde sat op overfor et mere trivielt udtryk, som f.eks. ved brug af danseviser og drikkeviser.

Citaterne fra Goethes Faust er oversat til dansk af Peter Hansen i 1902.

1. Prolog

*Og mere snelt end Tanken fatter,
sig drejer Jordens lyse Pragt,
og paradisisk Klarhed atter
forgaaer for Nattens mørke Magt.*

Fra himlen kigger ærkeenglene ned på jorden, hvor lys og mørke, dag og nat, det rolige og det stormfyldte afløser hinanden i hurtige skift. Gud og Mefistofeles indgår et væddemål om Faust skal fortabe sin sjæl. Himlen lukkes, og Mefistofeles tager fat på at vinde Faust.

2. Mysterium

*... om Aanden maaske vil Gaaden klare
og mangen en Løndom aabenbare.*

Faust sidder træt og desillusioneret på sit værelse og sukker over sine forgæves anstrengelser indenfor videnskaberne . Han påkalder ånderne, som åbenbarer sig for ham, og fylder rummet med deres mystiske liv.

3. Lirekassemandens sang

Forgjæves ej min Lire lyde!

Kun den er glad, som gi'er med Lyst.

Et charmerende lille tonemaleri, hvor byens borgere spadserer på søndagstur. En spillemand appellerer til deres gunst med en lille sang. Lirekassen begynder at halte lidt, og sangen slutter abrupt så snart folkene er gået forbi.

4. Påskekor

... og Koret stemmer op den trøsterige Sang,

som før fra Engles Mund i Gravens Skygge klang.

Satsen åbnes med en fanfare, som bringer Faust ud af sine dystre tanker. Påskemessen fejres med afsyngelse af de gregorianske hymner, og til sidst vender fanfaren triumferende tilbage som en jublende improvisation henover menighedens fuldtonende sang.

5. Studentersange

... idet jeg gi'er en Sang til Pris.

Den er af den moderne slags. Giv Agt!

Omkvædet synger Alle med i Takt!

Studenterne er samlet til drikkegilde på Auerbachs kælder. Den ene muntre drikkevise afløser den anden; en forelsket sjæl bryder ind med en lille sentimental sang, og en lærd diskussion bliver hurtigt afbrudt, da alle istemmer fællessangen *En rotte i en kældervrå, af smør og skinke strutter!*

6. Gretchen

Tungt er mit Sind,

min Fred svandt hen.

Gretchen sidder ved spinderokken på sit værelse og græder over sin skæbne, efter at Faust har bemægtiget sig hendes liv og hendes tanker. Petr Ebens brug af hurtige gentagne toner fordelt over tre manualer giver en særlig hulkende effekt, og spinderokkens snurren illustreres af de rullende sekstendedele – afbrudt af små brudstykker af Gretchens sørgesang

7. Requiem

Hvis Blod er paa din Tærskel?

Gretchen har uvidende været skyld i sin moders og sin broders død, og hjemsesøges nu i kirken af en ond ånd. Hun plages af sorg og skyld, og den brændende anger udtrykkes gennem de stædigt gentagne toner og den faldende kromatik.

8. Valborgsnat

Her er Diskurs og Dans og Drik og Kærlighed!

Ja, det er sikkert, Dommedag er nær.

For fuld styrke iscenesætter Petr Eben heksedansen på Valborgsnat. Heksene spotter, skriger og suser omkring bjerget på deres koste – en lille lygtemand kommer også forbi, og da dansen er på sit højeste, indtræder som et varsel om dommedag den lutherske koral *Af dybsens nød*, og sprænger heksenes dans.

9. Epilog

Hvo altid stræber frem og frem,

Ham kan vi Frelse skjænke.

Faust er undsluppet fortabelsen, og bæres af englene op mod himlen. Brugen af orglets høje og dybe registre fremkalder mindelser om prologen, men nu i en atmosfære af fred og forsonlighed. Koralen *Af dybsens nød* klinger ikke længere dyb og truende; men lys og fortrøstningsfuld vidner den om en befriet sjæl, der - som en fugl - svæver bort over afgrunden.

Programnoter: Hanne Kuhlmann